

EN OVERORDNET EIERSKAPSKONTROLL I

Kongsvinger kommune

KONGSVINGER KOMMUNE 2021

Postboks 84, 2341 Løten

Telefon: 62 43 58 00

<https://www.revisjon-ost.no>

E-post: post@rev-ost.no

Org. nr.: 974 644 576 MVA

Forord – om rapporten

Denne rapporten er bygget opp pedagogisk med et kort sammendrag som går gjennom hovedfunnene og konklusjonen i forvaltningsrevisjonsprosjektet i første kapittel.

Vi har valgt å benytte en «trafikklysmode» for å illustrere hva vi mener er i henhold til krav på området, det som er godkjent med merknad, og det som ikke er i henhold til krav på området. Hver vurdering blir merket med henholdsvis grønt, gul/oransje og rødt.

Vi gjør oppmerksom på at vurderinger med gul/oransje og rødt vil følge av beskrivelser av de mangler og/eller forbedringsmomenter vi mener at tjenesten har. For leseren vil det derfor være nyttig å lese gjennom vurderingene som

fremgår av underkapitlene for hver problemstilling, i tillegg til den informasjonen leseren får i sammendraget.

Rapporten er for øvrig utarbeidet med et digitalt tilsnitt og innehar lenker til ulike seksjoner av rapporten. Dette skal gjøre det enklere for leseren å navigere i rapportens innhold. Det er også lenket til de kilder som er digitalt tilgjengelige, for en mer interaktiv opplevelse av rapporten.

Rapporten er bygget opp etter NKRFs krav til sluttrapport i Standard for eierskapskontroll (RSK 002). Dette innebærer minstekravene til

- sammendrag ([kap. 1](#)),
- informasjon om bestillingen ([kap. 2](#)),
- problemstillingene (kap. 6-8),
- valg av metoder og vurdering av datagrunnlag ([kap. 5](#)),
- revisjonskriterier ([vedlegg A](#)),
- presentasjon av data (kap. 6-8),
- vurderinger (kap. 6-8),
- konklusjon ([kap. 9](#)),
- anbefalinger ([kap. 10](#)),
- referanser ([kap. 12](#)) og
- kommunedirektørens/rådmannens uttalelse ([kap. 11](#)).

I tråd med RSK 002, ønsker vi å fremheve at vi vektlegger at forvaltningsrevisjoner skal «bidra til et godt beslutningsgrunnlag for de folkevalgte styring og kontroll, og å bidra til læring».

Vi vil takke kontrollutvalget for oppgaven, og administrasjonen for tilrettelegging for en best mulig og effektiv gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjektet.

Vi håper at leseren finner nytte i rapporten og vil benytte denne videre i forbindelse med en trygg og god forvaltning av tjenesteområdet.

Kongsvinger/Løten, den 14. januar 2022

Navn
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Lone Grobøl
Utøvende forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag	4
2	Bakgrunn for prosjektet	5
3	Formål og aktualitet	5
4	Avgrensninger.....	5
5	Metode for revisjonen.....	5
5.1	Dokumentstudier	6
5.2	Spørreskjemaer	6
5.3	Intervjuer	6
5.4	Verifisering av innhentet data.....	6
6	Problemstilling 1 – Regler og føringer for eierskapsoppfølging.....	7
6.1	Kriterier for problemstilling 1.....	7
6.2	Innhentet data.....	7
6.3	Revisors vurdering.....	9
7	Problemstilling 2 – Oppfølging av kommunens føringer.....	10
7.1	Revisjonskriterier for problemstilling 2.....	10
7.2	Innhentet data.....	11
7.3	Revisors vurdering.....	13
8	Problemstilling 3 – Rapportering og kommunikasjon.....	15
8.1	Revisjonskriterier for problemstilling 3.....	15
8.2	Innhentet data.....	15
8.3	Revisors vurdering.....	17
9	Konklusjon	Feil! Bokmerke er ikke definert.
10	Anbefalinger	19
11	Rådmannen og ordførers uttalelse	21
12	Referanser	22
12.1	Internettreferanser	22
12.2	Politiske møter	22
12.3	Andre referanser	22
	Vedlegg A: Revisjonskriterier	23

Forsidebilde: Tone Henriksen

Lisens: CC BY SA 3.0, hentet fra snl.no

1 Sammendrag

Kommuneloven § 23-2, pkt. d, pålegger kontrollutvalget å påse at det blir gjennomført kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll). I sak 28/21 bestilte kontrollutvalget i Kongsvinger kommune en overordnet eierskapskontroll/kontroll rettet mot eierforvaltningen i Kongsvinger kommune. Overordnet eierskapskontroll er omtalt i kontrollutvalgets plan for eierskapskontroll for 2021-2024. Revisjon Øst IKS har fått i oppdrag å gjennomføre dette prosjektet.

Eierskapskontrollen besvarer tre problemstillinger:

1. Har kommunen et overordnet system, tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt?
2. Hvordan sikrer kommunen at eierrepresentantene kjenner til og følger de retningslinjer og føringer som er lagt til grunn?
3. Er det opprettet rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentanter og selskapene som sikrer kommunestyret reell innflytelse på eierstyringen?

Selve eierskapskontrollen har blitt gjennomført i perioden oktober og november 2021; det er gjennomført intervjuer med leder i eierskapssekretariatet og ordfører. Dokumentasjonen som vi har mottatt gjelder for perioden januar 2019 til og med oktober 2021, og består av politiske saker behandlet i kommunestyret og formannskapet, opplæringsmateriell for folkevalgte og eierskapsmeldinger for både Kongsvinger kommune og Kongsvingerregionen. Kommunen er vurdert opp mot kriterier utledet fra kommuneloven og KS anbefalinger om eierstyring.

Vår konklusjon fra den overordnede eierskapskontrollen er at Kongsvinger kommune gjennom sin eierskapsmelding og vedtak har tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsstyring. Det er imidlertid noen punkter for forbedring som kan sikre bedre rolleforståelse og ansvarsfordeling samt at det er behov for rutiner på enkelte områder, som kan bidra til å sikre god kvalitet og flyt i eierstyringen. Kongsvinger kommune har de siste tre årene jobbet bevisst for å løfte egen rolle innen eierskapsforvaltning. Opprettelse av et administrativt eierskapssekretariat og at eierstyring nå er fast på formannskapets agenda er eksempler på hvilke tiltak som er gjennomført. Det er også gjennomført opplæring av eierstyring blant de folkevalgte.

Med utgangspunkt i våre vurderinger og konklusjoner, har vi følgende anbefalinger:

- Vi anbefaler at eierskapsmeldingen oppdateres løpende jf. Kommunestyrets vedtak 063/20.
- Vi anbefaler at eierskapssekretariatets mandater og oppgaver evalueres opp mot hva som er vedtatt i kommunestyret den 07.02.2019 under sak 015/19.
- Rutiner og prosedyrer bør utarbeides for å sikre habilitet og sammensetning av kompetanse i styrene som er i tråd med kommunens eierskapsmelding og Kongsvingerregionens eierskapsmelding.
- Vi anbefaler at det skal legges frem en årlig rapport om tilstanden for selskapene for formannskapet, eventuelt for kommunestyret (økonomi og spesielle saker) jamfør KS anbefaling nummer 4.
- Vi anbefaler at det etableres rutiner for håndtering av habilitet i henhold til KS anbefaling nummer 15 om eierskap, selskapsledelse og kontroll
- Vi anbefaler at avtaler som gjelder eierskap revideres jevnlig
- Vi anbefaler at kommunen ser på forlengelse av frister på innkalling til årsmøter og generalforsamlinger, for å sikre behandling av innkallingene i formannskapene tilknyttet eierstyring av virksomhetene, samt sikre den gode eierdialogen.

2 Bakgrunn for prosjektet

I henhold til kommuneloven § 23-2, punkt d, skal kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll). Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring jf. kommuneloven § 23-4, første ledd.

I denne forbindelse gjorde kontrollutvalget i Kongsvinger kommune i møte 27.04.21, sak K-28/21 følgende vedtak: *Kontrollutvalget viser til plan for eierskapskontroll for Kongsvinger kommune for 2021-2024 og vedtar oppstart av en eierskapskontroll med utgangspunkt i overordnet eierskapskontroll.*

3 Formål og aktualitet

Formålet med denne generelle eierskapskontrollen er å undersøke hvilke overordnede system, retningslinjer og føringer kommunen har for eierskapsforvaltning, og hvordan kommunen følger disse opp.

Det er revisjonens erfaring at det gjennom eierskapskontroller rettet mot oppfølging av enkeltselskaper ofte avdekkes mer strukturelle avvik som i større grad går på kommunens overordnede/generelle systemer enn på direkte oppfølging av det enkelte selskap. Disse avvikene vil kunne dukke opp gjennom flere eierskapskontroller rettet mot enkeltselskaper før de blir gjort noe med. Således er det rasjonelt og nyttig å vurdere kommunens overordnede/generelle eierskapsforvaltning før en gjennomfører eierskapskontroller rettet mot enkeltselskaper. En overordnet/generell eierskapskontroll vil være et godt utgangspunkt for risiko- og vesentlighetsvurderinger på området og gi et godt utgangspunkt for kontroll rettet mot enkeltselskaper.

4 Avgrensninger

Det heter i saksutredningen i forbindelse med bestilling av overordnet/generell eierskapskontroll at hensikten er å undersøke hvordan kommunens systemer og rutiner fungerer i praksis. En overordnet/generell eierskapskontroll skal omfatte systemet, retningslinjer og føringer som er felles for alle selskapene som kommunen har eierinteresse i. Spesielle ting, og den enkelte eierrepresentants oppfølging i enkeltselskaper er ikke omfattet av denne kontrollen, men må gjennomføres som egne eierskapskontroller rettet mot det enkelte selskap.

Hvordan kommunens systemer og rutiner fungerer i praksis vil ikke kunne besvares fullt ut i denne kontrollen. Det anbefales å gjennomføre eierskapskontroller for et utvalg av selskaper i tillegg. Dette kan for eksempel gjøres samtidig med forvaltningsrevisjoner i selskapene, noe som anses å være rasjonelt med hensyn til tidsbruk.

5 Metode for revisjonen

Valg av metode vil variere etter formålet med eierskapskontrollen og hvilke problemstillinger man ønsker svar på. Vi vurderer dokumentstudier og intervjuer som mest relevant for denne kontrollen.

All informasjon og dokumentasjon for denne kontrollen er innhentet i perioden september, oktober – november 2021.

I samme tidsrom som dette prosjektet har vært gjennomført, har det også vært gjennomført en forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av selskapet Ny vekst og kompetanse AS. Det er funn i dette prosjektet som er relevant å se til, og som vi har valgt å bruke i denne rapporten.

5.1 Dokumentstudier

Undersøkelsen vil blant annet omfatte gjennomgang og vurdering av relevant dokumentasjon. Vi har fått/funnet følgende dokumenter:

- Eierskapsmelding
- Regional eierskapsmelding
- Vedtak i politiske organer som gjelder eierskapsforvaltning
- Politisk reglement og delegeringsreglement i Kongsvinger kommune

Flere typer dokumentasjon omtales direkte i rapporten. Dokumentasjonen som er innhentet fra kommunen har vært datert fra 30. januar 2019 til og med 21. oktober 2021.

5.2 Spørreskjemaer

Parallelt med denne kontrollen gjennomfører Revisjon Øst en forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av selskapet Ny vekst og kompetanse AS¹, der ordfører i Kongsvinger kommune og leder i eierskapssekretariatet har besvart et spørreskjema basert på KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. Denne spørreundersøkelsen har i stor grad hatt en overordnet tilnærming til kommunens eierskapsforvaltning, og ble besvart i september 2021. Informasjon fra disse spørreskjemaene vil derfor brukes i denne rapporten.

5.3 Intervjuer

I oktober 2021 ble det sendt ut brev med informasjon om oppstart av eierskapskontroll til rådmannen i Kongsvinger kommune, kontaktperson som ble oppnevnt var leder i eierskapssekretariatet. To intervjuer med henholdsvis leder i eierskapssekretariatet Siri E. Nygaard Hansen, samt konstituert ordfører i Kongsvinger kommune Eli Wathne ble gjennomført i oktober/november 2021.

5.4 Verifisering av innhentet data

Alle data som innhentes vil bli verifisert. Intervjuer verifiseres av intervjupersonene og dokumentstudiene verifiseres i forbindelse med rådmannens uttalelse. Prosjektet gjennomføres i samsvar med Norges kommunerevisorforbund sin standard for eierskapskontroll (RSK 002).

---

¹ Formålet med prosjektet har vært å se nærmere på om ny organisering av attføringsbedriftene som nå utgjør Ny vekst og kompetanse AS har vært formålstjenlig. Prosjektet har vært bestilt av kontrollutvalgene i eierkommunene i Grue, Kongsvinger og Nord-Odal. Deler av prosjektet tar for seg kommunenes eierskapsforvaltning av selskapet. Det er derfor hentet inn informasjon som kan være relevant å bruke i dette prosjektet.

6 Problemstilling 1 – Regler og føringer for eierskapsoppfølging

---

Har kommunen et overordnet system, tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt?

6.1 Kriterier for problemstilling 1

Følgende er en tabell med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av kriteriene, se [vedlegg A](#). Tabellen er interaktiv og leseren kan gå rett til den enkelte vurdering ved å trykke på det enkelte kriteriet. Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

	Kriterium 1	Kommunen utarbeider Eiermeldinger som inneholder kommunens prinsipper og Eierstyring, over selskaper, foretak og andre virksomheter som kommunen har Eierinteresser i, og kommunens formål med sine interesser eller tilsvarende interesser i virksomhetene.
	Kriterium 2	Eiermeldingen reflekterer også styringen av de interkommunale samarbeidene og andre virksomheter som kommunen har interesser i.
	Kriterium 3	Det er bestemt hvordan Eierstyringen i kommunen skal organiseres og kommunen har rutiner for gjennomføringen.
	Kriterium 4	Prinsipper, beskrivelser og eventuelle rutiner bør omhandle de råd som KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll gir. Altså anbefalt praksis.

6.2 Innhentet data

Kommunens eierskapsmelding ligger tilgjengelig på [kommunens nettsider](#). Eierskapsmeldingen er ikke blitt oppdatert siden den ble vedtatt i juni 2020.

Eierskapsmeldingen består av tre hoveddeler. Meldingens første del beskriver kommunens eierskapspolitikk, generelle føringer og prinsipper for hvordan kommunene skal opptre som eier, rolleavklaringer og krav. Meldingens andre del definerer de ulike organisasjonsformene for kommunal virksomhet og meldingens tredje del fremlegger en oversikt over kommunens selskaper og interkommunale samarbeid med oppdaterte Eierstrategier for hvert selskap. Til sammen er det 58 virksomheter beskrevet i dokumentets tredje del. Disse organisasjonene er kommunale oppgavesamarbeid, vertskommunesamarbeid, interkommunale politiske råd, interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskaper (AS), foreninger og stiftelser. Kongsvinger kommune har for tiden ingen kommunale foretak (KF).

Utover eierskapsmeldingen for Kongsvinger kommune foreligger en ny regional eierskapsmelding for Kongsvingerregionen. Den gjelder for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal

og Åsnes, også kalt Kongsvingerregionen. Den regionale eierskapsmeldingen ble vedtatt i Kongsvinger kommunestyre den 21. oktober 2021 under sak 071/21. Den regionale eierskapsmeldingen tar sikte på å fremme bevisstgjøring, kunnskap og utvikling av regionens felles eierstrategier. Det er ingen selskaper i Kongsvinger kommune som eies av kommunen alene. Således er en regional eierskapsmelding og strategi viktig for å utøve eierskap i samspill med andre. Ifølge samtlige rådmenn/kommunedirektørers vurdering, vil meldingen bidra til: «... å ivareta regionens samlede eierstyring på en mer enhetlig og langsiktig måte. Den tydeliggjør ønsket om å ivareta eierstyringen på en åpen, ryddig, tydelig og effektiv måte med stort fokus på etikk og habilitet.»²

Den regionale eierskapsmeldingen er todelt i sin oppbygging. Første del omhandler overordnede prinsipper for eierstyring og legger grunnlag for felles eierskapspolitikk og felles føringer. Del to inneholder en oversikt over de virksomheter som eies av to eller flere kommuner i regionen. De oppgave- og tjenestesamarbeid som ikke er en formell juridisk enhet, er valgt ut med utgangspunkt i regional betydning³. Virksomhetene er beskrevet med formål, rettslige og administrative rammer, informasjon om ledelse/styre/representantskap, kommunenes eierandeler og kort informasjon om den økonomiske status. Den regionale eierskapsmeldingen erstatter ikke den kommunale eierskapsmeldingen, og skal ikke brukes som en kommunal eierskapsmelding. I vedtaket i Kongsvinger kommunestyre den 21. oktober ble det presisert at Kongsvinger kommunes eierskapsmelding ville ha forrang foran den regionale eierskapsmeldingen i saker der det er motstrid mellom kommunes egen melding og den regionale. Den regionale eierskapsmeldingen beskriver mye av de samme prinsippene som allerede er beskrevet i den kommunale, men supplerer en del på retningslinjer og temaene knyttet til etikk, anskaffelsesregelverk, offentlighet og habilitet. Blant annet er det anbefalt at aktive politikere ikke velges inn i styre. Informasjon om den nye eierskapsmeldingen er ikke oppdatert på [kommunens nettsider](#).

Dannelsen av et eierskapssekretariat for Kongsvinger kommune er et resultat av vedtak i kommunestyret som ble fattet den 7. februar 2019 under sak 015/19. Sakens formål var å styrke eierskapsrollen og utøvelse av eierskap, spesielt i AS-er og IKS-er der kommunen er en del av eierskapet. Eierskapssekretariatet skulle være dannet med virkning fra 1. juni 2019. Siri E Nygaard Hansen som er juridisk spesialrådgiver i Kongsvinger kommune fikk lederansvaret for sekretariatet. Eierskapssekretariatet består i dag av: Rune Lund - kommunalsjef samfunn, Malin Vestby Skoglund – økonomisjef og Siri E Nygaard Hansen – sekretariatets leder. Rådmann Lars Andreas Uglem deltar i sekretariatets møter én gang per måned.

Eierskapssekretariatet har faste møter. Til å begynne med var det hver uke, men nå er det ikke blitt like ofte. Leder i sekretariatet har jobbet med å få på plass en god struktur i selve forvaltningen, sikre at riktige dokumenter kommer til riktig sted og arkiveres på en hensiktsmessig måte. Sekretariatet besørger at relevante dokumenter meldes opp som referatsaker til formannskapet. I sekretariatets møter foregår gjensidig informasjon, drøfting og diskusjoner. Sekretariatet legger også til rette for at selskapene inviteres til møter i formannskapet og presenterer seg selv. Enkelte spørsmål sendes i forkant av møtene, slik at selskapene får mulighet til å svare opp disse i sin presentasjon. I sekretariatets møter drøftes også nye interkommunale samarbeid og samarbeid som må endre sin organisering etter ny kommunelov.

I den regionale eierskapsmeldingen er det vist til en del krav og kriterier ved eierskap og oppgavefellesskap, som sentrale momenter som er krav til samarbeid fra et eierperspektiv. Det dreier seg f. eks. om at selskapene: Viser åpenhet i sin forvaltning, tilfredsstiller normale krav til HMS og at de har en godt organisert arbeidsgiverfunksjon, at de følger etiske retningslinjer som er på lik linje som kommunenes egen virksomhet, at de har klare retningslinjer som hindrer sosial dumping, at de har klare mål og retningslinjer for miljømessig og bærekraftig drift og at de er bevisst sitt

---

² Beskrevet i konklusjonen i saksframlegget i Kongsvinger kommunestyrets sak 071/21

³ Regional betydning er ifølge den regionale eierskapsmeldingen målt ut ifra antall brukere, økonomisk bidrag og aktivitetsnivå.

samfunnsansvar i forhold til normal forretningsdrift og virksomhetsutvikling. Ved spørsmål om hvordan man sikrer dette i praksis, så er ikke dette en oppgave som eierskapssekretariatet har eller utfører per i dag.

Alle kommunens eide selskaper er som nevnt interkommunale, og eies av minst to kommuner men som oftest flere. I følge leder i eierskapssekretariatet er det litt uklart hvordan rollefordelingen mellom regionrådet i Kongsvingerregionen og eiersekretariatet er i dag. Dette hemmer arbeidet med eierstyring for eiersekretariatet. Det er behov for en avklaring i hvordan de to instansene skal utfylle hverandre.

6.3 Revisors vurdering

6.3.1 Vurdering av kriterium 1 – eierskapsmelding

Vi har kontrollert at kommunens utarbeidete eierskapsmelding inneholder kommunens formål og prinsipper om eierstyring, samt en oversikt over selskaper og foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i. Vi mener at kriterium nummer 1 er etterlevd.

 Kriterium 1 Kommunen utarbeider Eiermeldinger som inneholder kommunens prinsipper og eierstyring, over selskaper, foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i, og kommunens formål med sine interesser eller tilsvarende interesser i virksomhetene.

6.3.2 Vurdering av kriterium 2 – regionale eierskap

Vi mener at revisjonskriterium 2 er etterlevd. I tillegg til Kongsvinger kommunes egen eierskapsmelding har de vedtatt en regional eierskapsmelding som gir føringer for styring av interkommunale og regionale samarbeid, og som er et supplement til de tanker kommunens egen eierskapsmelding beskriver om styringen av interkommunale samarbeider.

 Kriterium 2 Eiermeldingen reflekterer også styringen av de interkommunale samarbeidene og andre virksomheter som kommunen har interesser i.

6.3.3 Vurdering av kriterium 3 – rutiner for eierstyring

Vi mener at kriterium 3 er til dels etterlevd. Kommunen har etablert et eierskapssekretariat og har klare føringer for eierstyring i eierskapsmeldingen. Det er imidlertid enda uklarheter tilknyttet ansvarsfordeling og mandater, og dette kan løses ved utarbeidelse av prosedyrer/rutiner som eierskapsmeldingen legger føringer for. Ordfører ønsker blant annet et årshjul for eierstyring, og leder i eierskapssekretariatet ønsker en større klarhet i ansvarsfordeling/mandater som kan sikre kvalitet og klarere roller i eierskapsforvaltningen.

 Kriterium 3 Det er bestemt hvordan eierstyringen i kommunen skal organiseres og kommunen har rutiner for gjennomføringen.

6.3.4 Vurdering av kriterium 4 – eierskapsprinsipper

Vi mener at revisjonskriterium 4 er etterlevd. Eierskapsmelding for 2020 med prinsipper og føringer er basert på KS sine anbefalinger om selskapsledelse, eierstyring og kontroll samt kommunelovens føringer.

	Kriterium 4	Prinsipper, beskrivelser og eventuelle rutiner bør omhandle de råd som KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll gir. Altså anbefalt praksis.
---	--------------------	---

6.3.5 Oppsummert vurdering for problemstilling 1

Vår gjennomgang viser at Kongsvinger kommune har en eierskapsmelding som er utarbeidet etter gjeldende krav og anbefalinger. Eierskapsmeldingen er tydelig, og har et fokus på regionalt eierskap, eierskapsmeldingen i Kongsvinger er også godt supplert med den regionale eierskapsmeldingen. Det gis imidlertid uttrykk for at det enda er noen uklarheter tilknyttet ansvarsfordeling og roller.

7 Problemstilling 2 – Oppfølging av kommunens føringer

Hvordan sikrer kommunen at eierrepresentantene kjenner til og følger de retningslinjer og føringer som er lagt til grunn?

7.1 Revisjonskriterier for problemstilling 2

Følgende er en tabell med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#). Tabellen er interaktiv og leseren kan gå rett til den enkelte vurdering ved å trykke på det enkelte kriteriet. Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

	Kriterium 5	Kommunen gjennomfører opplæring i eierskapsforvaltning for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden
	Kriterium 6	Opplæringen er ment å gi generell kunnskap om eierforvaltning og kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen
	Kriterium 7	Kommunen har i strategidokumentene som gjelder eierskapsforvaltning satt krav til ønsket sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene, og utarbeidet rutiner for hvordan dette skal følges opp

Kriterium 8 Kommunen har konkretisert hvilke krav den som eier stiller til selskapsstyrene når det gjelder kompetanse for å nå selskapenes mål, opplæringsarbeid, evaluering og rapportering. Det sikres at kravene følges opp i eierorganene.

7.2 Innhentet data

Folkevalgtopplæring ble gjennomført i starten av 2020, og var i regi av KS. Ordfører sammen med rådmann hadde et særskilt ansvar for gjennomføringen. I forhold til opplæring av folkevalgte generelt, mener ordfører at det bør gjennomføres en oppfriskningsrunde nå halvveis ute i perioden. De skal gjennomføres en evaluering av hvilke behov for de folkevalgte har, eierskapsforvaltning kan være aktuelt å gjennomføre en oppfriskning på. Ordfører mener at kanskje spesielt de som fyller verv i representantskapene bør få nok opplæring og informasjon til å kunne føle seg trygge i rollen sin. Det er viktig å sikre de gode overgangene etter valg, og at overleveringen skjer på en smidig måte, samt en kontinuitet i opplæring. Eierskapssekretariatet må også sørge for at nye folkevalgte også midt i perioden settes i stand til å kunne gjennomføre kompetent eierstyring, mener ordfører.

Vi har fått fremlagt opplæringsmateriale som ble brukt i gjennomføringen av folkevalgtopplæring innen eierstyring og selskapsledelse. Det fremkommer ikke om vi har fått alt av materiell tilsendt, men opplæringen ser ut til å ha vært inndelt i flere deler og at det har blitt gjennomført i januar og februar 2020. KS har vært involvert i noe av opplæringen hvor de har presentert sine gjeldende anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. De overordnede prinsippene for eierstyring i Kongsvinger kommune har vært presentert, i tillegg har en del av virksomhetene som kommunen har eierskap i eller samarbeid med vært inne for å presentere litt om sin virksomhet og diskutert strategi med de folkevalgte. Eierskapssekretariatet har ikke vært involvert i opplæring av folkevalgte i forhold til eierstyring og eierskapsforvaltning og er heller ikke kjent med den fins en egen strategi med tanke på opplæring.

I kommunens eierskapsmelding (§.16) står det følgende: «Styret bør bestå av personer som utfyller hverandre kompetansemessig ut i fra selskapets behov. Styret skal sammensettes slik at det kan handle uavhengig av særinteresser.» Det er imidlertid ingen dokumentert rutine eller strategi sikrer at det er riktig kompetansesammensetning, eller hvordan kommunen følger opp dette i virksomhetene⁴. Eierskapssekretariatet er ikke involvert i å sikre kompetansesammensetning i styrer som eies av kommunen. I følge ordfører har de folkevalgte i Kongsvinger over tid hatt spesielt fokus på å sikre kompetansebaserte styrer samt bevisstgjøre de folkevalgte slik at de får rolleforståelse; Det er blant annet anbefalt at de folkevalgte ikke har verv i styrer som kommunen eier, har interesser i og/eller samarbeider med. Dette kan skape habilitetsutfordringer. Valgkomitéers sammensetning i Kongsvinger kommune er forskjellige. Gruppelederne i partiene utgjør valgkomiteen for å velge representantskapsmedlemmer til IKSer. Kommunen har imidlertid ingen egen strategi tilknyttet valgkomiteer for selskapsstyrene. Ut ifra selskapsavtalene så løses dette på forskjellige måter, og for noen virksomheter er det ikke beskrevet hvordan sammensetningen av valgkomiteen skal være. I de prosessene som ordfører kjenner til er det slik at noen ganger samarbeider ordførere på tvers av kommuner, noen ganger kan man også bruke gruppeledere, formannskap og nettverk for å velge styrene. Diskusjoner rundt styrene og valg av styrene kan tas opp i formannskapet, men ofte kan det være problematisk å løst diskutere kandidater i det offentlige rom. Det løses gjerne ved at ordfører ber om innspill på epost eller at man nedsetter en arbeidsgruppe i formannskapet for å vurdere kandidater. Selve bekjentgjøringene gjennomføres i offentlige møter eller legges ved som referatsak. Eierskapssekretariatet har ikke en rolle tilknyttet valg av styrene og representantskap per i dag. Funn

⁴ KS' anbefaling nummer 12: Eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål.

fra undersøkelser gjort i forbindelse med forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Ny vekst og kompetanse AS viser at det sitter en representant i styret fra en av eierkommunene som også innehar stilling som kommunedirektør i en av kommunene som eier Ny vekst og kompetanse AS. Dette er i strid med anbefaling nummer 15 i KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll⁵. Det foreligger ikke noen dokumenterte rutiner eller føringer på at styret blir kvalitetssikret av eier med tanke på habilitet. Utover dette står det i Kongsvingers eierskapsmelding side 16: «Kommunestyrerepresentanter og kommunens administrative toppledelse bør ikke sitte i styret i selskaper hvor kommunen har eierinteresser. Disse bør heller ikke sitte i ledelsen i slike selskaper.»

Eierskapssekretariatet er ifølge leder ikke involvert i å sikre at vedtekter, selskapsavtaler eller eieravtaler er utformet i tråd med gjeldende anbefalinger og lover i tråd med kommunens gjeldende føringer. Deres mandat er uklart med tanke på denne oppgaven, og slik det er i 2021 mener leder at sakene leveres slik de er uten juridisk kvalitetssikring til formannskapet.

Det er beskrevet i eierskapsmeldingen at eierskapssekretariatet skal kvalitetssikre innkallinger til generalforsamlinger eller for eksempel bidra til forberedelser av eiermøter. Leder i eierskapssekretariatet uttrykker usikkerhet på hvilke oppgaver og mandater de har, og derfor er det ønskelig med en rolleavklaring for å sikre flyt og kontinuitet i organiseringen. Ordfører gir uttrykk for at hun savner et tydeligere årshjul opp mot eierskapsforvaltning som sikrer en mer hensiktsmessig eierstyring og at dette kan være en oppgave for eierskapssekretariatet å løse. Et eksempel der et årshjul kan være hensiktsmessig er at det ikke alltid er like lett å utøve reell eierstyring i tilknytning til saksbehandling av generalforsamlinger.

Eierskapssekretariatet ved leder uttrykker også usikkerhet tilknyttet sitt mandat i forhold til oppfølging av virksomheter for å sikre krav og føringer som foreligger i kommunens eller den regionale eierskapsmeldingen, eller usikkerhet om hvem som faktisk gjør det. Et eksempel er hvem som sikrer krav og kriterier ved eierskap og oppgavefelleskap, som sentrale momenter som er krav til samarbeid fra et eierperspektiv. Det dreier seg f. eks. om at selskapene: Viser åpenhet i sin forvaltning, tilfredsstiller normale krav til HMS og at de har en godt organisert arbeidsgiverfunksjon, at de følger etiske retningslinjer på samme nivå som for kommunenes egen virksomhet, at de har klare retningslinjer som hindrer sosial dumping, at de har klare mål og retningslinjer for miljømessig og bærekraftig drift og at de er bevisst sitt samfunnsansvar i forhold til normal forretningsdrift og virksomhetsutvikling. Ved spørsmål om hvordan man sikrer dette i praksis, så er ikke dette en oppgave som eierskapssekretariatet har eller utfører per i dag.

I Kongsvinger kommunes eierskapsmeldings tredje del beskrives selskapenes økonomiske forhold, og det gir en oversikt over kontaktpersoner/styre/representantskap, organisasjonsform og formål. Utover dette er kommunens eierstrategi, vurdering av kommunens eierskap, selskapets egenvurdering og ulik statusinformasjon beskrevet for noen av organisasjonene. Ikke alle selskaper og samarbeid har en tydelig uttrykt strategi. I følge eierskapssekretariatet skal det stå en gjennomtenkt begrunnelse for hvorfor kommunen er eier og hva kommunen vil med sitt eierskap.

I kommunens eierskapsmelding side 10, står det følgende: «Eier bør stille klare krav til selskapets styre om realisering av de målsettinger eier har fastsatt. Eieren skal kontrollere måloppnåelsen og holde styret ansvarlig for denne. På den annen side bør også styrene kunne stille visse forventninger til hvordan eiers krav skal være utformet.» videre på side 13, står det: «Rådmannen skal med hjemmel i kommuneloven 23. nr. 2 legge til rette for oppfølgingen av eierskapet. Dette vil administrativt eiersekretariat bidra til.

Dette innebærer blant annet:

- Saksforberedelse av eiersaker som skal til politisk behandling
- Forberedelse av saker til representantskap og generalforsamling, herunder gjennomgang av årsberetninger, regnskaper og annen informasjon fra selskapene
- Løpende kontakt og dialog mellom kommunen og selskapene
- Fortløpende oppdatering av fakta i Eiermeldingen.
- Bistand og informasjon til representanter i styrene
- Opplæring

Som eier er gjennomgangen av selskapenes årsrapporter med regnskap grunnleggende for kommunens kontroll med selskapene. Det bør imidlertid også være dialog mellom de ulike eierne og mellom eiere og virksomhet om saker som anses viktige og prinsipielle.»

Leder i eierskapssekretariatet informerer om at formannskapet har kalt inn IKSer og aksjeselskaper til presentasjon og dialog, slik at i løpet av året 2021 har alle virksomheter med disse organisasjonsformene møtt og gjennomført presentasjon i formannskapet. Det er eierskapssekretariatet som tilrettelegger for dette. Det er ikke en fast form for rapportering i disse møtene.

Eierskapsmelding side 16 beskriver følgende i tilknytning til valg av styrer og representantskap i virksomhetene: «Generalforsamlingen og representantskapsmøtet velger valgkomité for det enkelte selskap, samt valgkomiteens leder. Valgkomiteen skal settes sammen for å speile eierandel. Styret bør bestå av personer som utfyller hverandre kompetansemessig ut i fra selskapets behov. Styret skal sammensettes slik at det kan handle uavhengig av særinteresser. Medlemmer av kommunestyret og ansatte i kommunen er inhabile ved den kommunale behandlingen av en sak hvor et selskap er part, og hvor vedkommende er leder eller har ledende stilling, eller er medlem i styret eller bedriftsforsamling for et selskap.»

7.3 Revisors vurdering

7.3.1 Vurdering av kriterium 5 – opplæring tidlig

Vi mener at revisjonskriterium 5 er etterlevd. De folkevalgte mottok opplæring om eierstyring og kontroll i januar og februar 2020. Dette anser vi som rimelig tidlig i valgperioden.

 Kriterium 5 Kommunen gjennomfører opplæring i eierskapsforvaltning for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden.

7.3.2 Vurdering av kriterium 6 – opplæring i tråd med gjeldende krav

Vi mener at revisjonskriterium 6 er etterlevd. Innholdet i opplæringen av folkevalgte er i tråd med anbefalinger og krav, og at den gir informasjon om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen.

- **Kriterium 6** Opplæringen er ment å gi generell kunnskap om eierforvaltning og kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen.

7.3.3 Vurdering av kriterium 7 – sammensetning av styrer

Vi mener at kriterium 7 er delvis etterlevd. Kongsvinger kommune har i sin eierskapsmelding beskrevet viktigheten av krav til styrets sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene. Det er beskrevet i eierskapsmeldingene hvordan valgkomiteene skal settes sammen, men det er ikke utover dette beskrevet rutiner for hva valgkomiteene skal gjør og hva de skal legge vekt på. Vi har funnet at det er valgt inn et styremedlem som også er kommunedirektør. Dette skaper en habilitetsutfordring for styret i Ny vekst og kompetanse og er i strid med gjeldende anbefalinger. En utarbeidelse av en rutine/instruks som sikrer habilitet og fremmer hensiktsmessig sammensetning kan forhindre at slikt skjer, mener vi.

- **Kriterium 7** Kommunen har i strategidokumentene som gjelder eierskapsforvaltning satt krav til ønsket sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene, og utarbeidet rutiner for hvordan dette skal følges opp.

7.3.4 Vurdering av kriterium 8 – målkrav og kontroll

Vi finner i eierskapsmeldingen at kommunen har beskrevet føringer for hvilke krav de har til selskapsstyrene i tilknytning til et ønske om riktig kompetanse i styrene. Det har vært meningen å etablere retningslinjer og rutiner som kan brukes for å sikre rett kompetanse i styrene og rutiner for oppfølging fra kommunens side. Dette er etter hva vi har fått opplyst ikke på plass ennå. Som eier har kommunen for eksempel mulighet til å formulere konkrete krav eller retningslinjer til hvilke vurderinger som skal gjøres av en valgkomite i forbindelse med valg av selskapsstyrer. At kravene etterleves må så følges opp av kommunen.

Formannskapet har riktignok invitert til dialog med aksjeselskaper og IKSer i 2021, men det er ikke kjent om dette er dialog av fast karakter eller form/innhold. Vi mener at kommunen stiller krav til kompetanse i selskapsstyrene, men at en mangler retningslinjer som kan brukes i praksis, samt rutiner for oppfølging fra kommunen side. Vi mener at kriterium 8 er delvis etterlevd.

- **Kriterium 8** Kommunen har konkretisert hvilke krav den som eier stiller til selskapsstyrene når det gjelder kompetanse for å nå selskapenes mål, opplæringsarbeid, evaluering og rapportering. Det sikres at kravene følges opp i eierorganene.

7.3.5 Oppsummert vurdering

Vår gjennomgang viser at Kongsvinger kommune gjennomfører folkevalgtopplæring i tilknytning til eierstyring tidlig i perioden, og at den er i tråd med gjeldende retningslinjer. Det er imidlertid anbefalt at det utarbeides rutiner og retningslinjer for valgkomiteers oppgaver for å kvalitetssikre kompetanse og habilitet ved valg av styremedlemmer.

Eierstyring, dialog og kontroll bør settes mer i et system for å sikre at kommunens føring og krav til sine selskaper blir ivaretatt; Et eksempel er forslag fra ordfører, som har vært å sikre

eierskapsforvaltning og dialog i et årshjul. Eierskapssekretariatet ved leder mener at det enda er behov for noe mer avklaring rundt rollen til eierskapssekretariatet og at det kartlegges noe mer rundt «hvem gjør hva». Dialog og avklaringer tilknyttet rollefordeling og arbeidsflyt vil avhjelpe denne usikkerheten og sikre kvalitet i eierstyringen, mener vi.

8 Problemstilling 3 – Rapportering og kommunikasjon

Er det opprettet rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentanter og selskapene som sikrer kommunestyret reell innflytelse på eierstyringen?

8.1 Revisjonskriterier for problemstilling 3

Følgende er en tabell med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#). Tabellen er interaktiv og leseren kan gå rett til den enkelte vurdering ved å trykke på det enkelte kriteriet. Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

	Kriterium 9	Eiermelding behandles i kommunestyret minst en gang i valgperioden.
	Kriterium 10	Dersom det ikke legges frem årlige eiermeldinger legges det frem en årlig rapport om tilstanden for selskapene (økonomi og spesielle saker).
	Kriterium 11	Styringsdokumenter og avtaler som gjelder eierskap revideres jevnlig.
	Kriterium 12	Kommunen som hovedregel oppnevner sentrale folkevalgte som representanter i eierorganene, og har sikret representasjon fra kommunen der valgt/utnevnt representant ikke kan møte.
	Kriterie 13	Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantskapsmøter tas inn i selskapsvedtektene med tanke på at kommunen skal ha tid til forsvarlig behandling av aktuelle saker.

8.2 Innhentet data

Eierskapssekretariatet ved leder utarbeidet eierskapsmeldingen for Kongsvinger kommune som ble vedtatt i kommunestyret i den 18. juni i 2020 under sak KS-063/20. Det ble samtidig vedtatt at eierskapsmeldingen skal revideres én gang hver valgperiode i tråd med kravet i kommuneloven § 26-1. Kravet til utarbeidelse av eierskapsmelding i hver valgperiode er ny med ny kommunelov. Det har tidligere ikke vært krav til hvor ofte kommunestyret skal behandle kommunens eierskapsmelding. Eierskapsmelding 2020 erstatter sist eierskapsmelding som ble vedtatt i 2014,

samt «God selskapsstyring for Kongsvingerregionen»⁶. Rådmann ved eierskapssekretariatet har gjennom samme vedtak fått mulighet til å revidere og endre eierskapsmeldingens innhold fortløpende som beskrevet i eierskapsmeldingen: «Kommunens Eiermelding oppdateres fortløpende slik at nye faktaopplysninger og vedtatte endringer kan inkluderes. Rådmannen ved Eiersekretariatet sørger for den løpende oppfølgingen med merknad om tidspunkt for endringen.» (s.13) Det er per dags dato ikke gjennomført endringer i dette dokumentet siden det ble vedtatt i juni 2020. Det har ifølge leder i Eiersekretariatet skjedd en god del endringer, men dette er foreløpig ikke oppdatert i eierskapsmeldingen.

Informasjon som er relevant for kommunens eierskap legges fram som referatsaker til formannskapet, saker som krever politisk behandling legges fram for formannskapet og videre til kommunestyret ved behov⁷. Ifølge leder er Eiersekretariatet ikke involvert i å sikre at vedtekter, selskapsavtaler eller Eieravtaler er utformet i tråd med gjeldende anbefalinger og lover i tråd med kommunens gjeldende føringer. Eiersekretariatet følger imidlertid opp og drøfter nye interkommunale samarbeid som må endre sin organisering etter ny kommunelov.

I det opprinnelige vedtaket som omhandlet oppfølging av Eierrollen, og hvor opprettelse av Eiersekretariat ble vedtatt (KS-sak 015/19) så følges ikke alle oppgaver helt som de er beskrevet, ifølge leder i Eierskapssekretariatet. Slik situasjonen er nå så er det vanskelig for Eierskapssekretariatet å følge opp saksbehandling og tilrettelegging for politiske vedtak i Eiersaker. Enkelte saker kommer nok til politisk behandling direkte fra fagmiljøene i kommunen, men er ikke innom Eiersekretariatet og gir dem ingen reell sjanse til å saksbehandle/kvalitetssikre disse. Det skulle etableres retningslinjer for kontroll og evaluering i selskapene, det foreligger foreløpig ingen formelle retningslinjer og Eiersekretariatet har ikke en rolle for å gjennomføre en slik kontroll og evaluering. Eiersekretariatet skulle også bistå ordfører og andre i å utøve Eierstyring å vegne av kommunen, herunder forberede og delta i generalforsamlinger og representantskap, samt rådmannens deltakelser på Eiermøter som støtte for ordfører eller kommunens representant. Dette har ikke Eiersekretariatet vært involvert i. Eiersekretariatet skulle videre ivareta dialog mellom kommunen og selskapene utenom generalforsamling og representantskap, herunder dialogmøter med Formannskapet. Eiersekretariatet inviterer til at selskapene kan presentere seg i Formannskapet en gang per år, men vi finner ikke at det er utarbeidet en egen instruks på det. Det ble også vedtatt at kommunens Eiermelding skulle vedlikeholdes og legges fram for politisk behandling årlig, men etter at Eierskapsmeldingen ble vedtatt er det nå slik at den revideres en gang pr periode, og at Eiersekretariatet har fullmakt til å loggføre og legge inn endringer direkte i Eierskapsdokumentet. Eierskapssekretariatet er ikke involvert i planlegging og gjennomføring av Eiermøter.

Ifølge [politisk reglement](#) for Kongsvinger kommune er valgkomite for representantskapsmedlemmer til kommunens selskaper, alle gruppeledere for partier i kommunestyret⁸. For interkommunale selskaper er det faste medlemmer i kommunestyret som kan velges som representanter. «Valg av styre og styreleder i aksjeselskaper og interkommunale selskaper skal skje på bakgrunn av en begrunnet innstilling fra en valgkomité. Generalforsamlingen og representantskapsmøtet velger valgkomité for det enkelte selskap, samt valgkomiteens leder. Valgkomiteen skal settes sammen for å speile Eierandel.»⁹ Ifølge ordfører har alle representantskapsmedlemmer og hun selv en vara som kan møte ved behov.

---

⁶ Vedtak nummer 6 i KS-sak 063/20. «God selskapsstyring i Kongsvingerregionen» var strategidokumentet for regional Eierstyring og selskapsledelse, utarbeidet april 2017.

⁷ Vedtatt i kommunestyret 18.06.2020 under sak 063/20

⁸ Beskrevet i politisk reglement del I.

⁹ Kongsvinger kommunes Eierskapsmelding, side 16

Det er påpekt i gjeldende eierskapsmelding at det skal være 4 ukers frist for innkalling til representantskapsmøter (side 15). Dette er også i tråd med IKS-lovens §8¹⁰. Når det gjelder innkallingsfrist i tilknytning til generalforsamlinger i aksjeselskaper henviser eierskapsmelding til gjeldende frister i aksjeloven¹¹ som per nå er én uke. I følge ordfører kan fristene være vanskelig å forholde seg til, når sakspapirer eksempelvis kommer en uke før møtet, og formannskapet ikke møtes oftere enn hver 14. dag. Innkallingene skal også registreres i arkivsystemene og saksbehandles av eierskapssekretariatet, og det er alltid flere enn én kommune som skal saksbehandle innkallingene. I eierskapsmeldingens side 15, står det følgende: «Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtekter og selskapsavtaler slik at det tas hensyn til kommunenes behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.» Vi mener at det bør vurderes om at kommunen bør se nærmere på om at det er mulig å forlenge disse fristene for å sikre forankring i formannskapene tilknyttet eierstyring av virksomhetene, samt sikre den gode eierdialogen.

8.3 Revisors vurdering

8.3.1 Vurdering av kriterium 9 – behandling av eierskapsmelding

Vi mener at kriterium 9 er etterlevd. Eierskapsmeldingen ble behandlet for perioden 2019-2023 i henhold til krav i kommuneloven. Det er politisk vedtatt at eierskapsmelding skal oppdateres løpende og ny eierskapsmelding behandles hver valgperiode.

 Kriterie 9 Eiermelding behandles i kommunestyret minst en gang i valgperioden.

8.3.2 Vurdering av kriterium 10 – årlig rapport

Vi mener at kriterium 10 er delvis etterlevd. Det fremlegges per i dag ikke en årlig rapport, men alle endringer behandles fortløpende i formannskapet. Prinsipielle saker behandles i kommunestyret. Med utgangspunkt i at Kongsvinger kommune har en stor portefølje av selskaper de har eierinteresser i, mener vi allikevel at det kan være hensiktsmessig å følge KS sine anbefalinger om å presentere en årlig rapport til kommunestyret om tilstanden for selskapene med fokus på endringer som har skjedd og eventuelt spesielle saker.

 Kriterie 10 Dersom det ikke legges frem årlige eiermeldinger legges det frem en årlig rapport om tilstanden for selskapene (økonomi og spesielle saker).

---

¹⁰ IKS-lovens §8 – Innkalling til representantskapsmøte: Innkalling til representantskapsmøte skal skje med minst fire ukers varsel og skal inneholde sakliste. De enkelte deltakere skal med samme frist varsles om innkallingen og saklisten.

¹¹ Aksjelovens § 5-10 Krav til innkallingen (2) Innkalling til generalforsamlingen skal være sendt senest en uke før møtet skal holdes, om ikke vedtektene setter en lengre frist. En slik vedtektsbestemmelse gjelder ikke ved innkalling som foretas på bakgrunn av krav etter § 5-6 annet ledd.

8.3.3 Vurdering av kriterium 11 – revidering av avtaler

Vi mener at kriterium 11 er delvis etterlevd. Informasjon som er relevant for kommunens eierskap sendes som referatsaker til formannskapet, og eierskapssekretariatet skal etter vedtak, oppdatere eierskapsmeldingen om dette (dette har foreløpig ikke skjedd). Vi finner imidlertid ikke at det er rutiner som sikrer systematisk gjennomgang og eventuell revidering av avtaler som gjelder eierskap.

 Kriterie 11 Styringsdokumenter og avtaler som gjelder eierskap revideres jevnlig

8.3.4 Vurdering av kriterium 12 – representasjon i eierorganer

Vi mener at kriterium 12 er etterlevd. Det er oppnevnt sentrale folkevalgte som eierrepresentanter, og de har utnevnt en representant i sitt sted i de tilfeller de ikke kan møte selv.

 Kriterie 12 Kommunen som hovedregel oppnevner sentrale folkevalgte som representanter i eierorganene, og har sikret representasjon fra kommunen der valgt/utnevnt representant ikke kan møte.

8.3.5 Vurdering av kriterium 13 – bestemmelser om innkallingsfrister

Vi mener at kriterium 13 er delvis etterlevd. IKSer har 4 ukers frist for behandling av innkalling, det bør imidlertid vurderes innkallingsfrister til generalforsamlinger bør forlenges for å sikre formannskapet en mulighet til å behandle innkallingen før generalforsamling skal avholdes. Bestemmelsene om innkallingsfrist er etterlevd etter minstekravene i IKS-loven og aksjeloven, men ikke KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll og heller ikke etter Kongsvinger kommunes egen eierskapsmelding.

 Kriterie 13 Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantskapsmøter tas inn i selskapsvedtektene med tanke på at kommunen skal ha tid til forsvarlig behandling av aktuelle saker.

8.3.6 Oppsummert vurdering

Vår gjennomgang viser at Kongsvinger kommune har eierskapsmelding som behandles en gang i perioden etter gjeldende krav, de oppdaterer formannskapet fortløpende gjennom referatsaker og saker som bør behandles, men de har kanskje kortere frister enn det som er anbefalt for å sikre reell saksbehandling av deler av selskapsporteføljen. Dette gjør at det i noen tilfeller kan bli for kort tid til å utøve reell eierstyring. De bør derfor vurdere om en skal endre frister for innkalling til generalforsamlinger. Det fremlegges per i dag ikke en årlig rapport til kommunestyret eller formannskap om tilstanden i selskapene, men det bør vurderes om dette skal gjøres etter KS

anbefaling nummer 4 om eierstyring, selskapsledelse og kontroll¹². Systematisk revidering av avtaler gjennomføres ikke utover det at det presenteres eierskapsmelding hvert 4. år, per i dag foreligger det ingen rutiner som viser at dette sikres.

9 Konklusjon

Vår konklusjon fra kontrollen er at eierforvaltningen i Kongsvinger kommune per november 2021 i all hovedsak har et overordnet system, tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt. De gjennomfører opplæring av eierrepresentantene for å sikre at disse kjenner til gjeldende retningslinjer og føringer, og de har til en viss grad opprettet rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentanter og selskapene for å sikre en reell eierstyring. Kongsvinger kommune har løftet fram eierskapsforvaltning, og satt det på agendaen siden kommunestyret vedtok å etablere et eierskapssekretariat tidlig i 2019. Eierskapssekretariatet har jevnlig møter, offentlige eide aksjeselskaper og IKSer har gjennom 2021 presentert seg og hatt dialog direkte med formannskapet, og de folkevalgte har fått opplæring i tråd med gjeldende retningslinjer og anbefalinger. Som kommune har de aktivt bidratt inn i utarbeidelse av den regionale eierskapsmeldingen for Kongsvingerregionen, som bidrar til å sikre lik eierstyring blant kommunene i regionen.

Vi oppfatter at Kongsvinger, har ambisjoner som i stor grad både møter gjeldende retningslinjer, men også målsetninger og føringer som overgår gjeldende krav og føringer. Imidlertid mener vi, at alle føringer og målsetninger ikke blir fulgt slik som det var tiltenkt. Eierskapssekretariatet har etter vår mening ikke den funksjonen det var tenkt å ha, sett i forhold til hva som ble vedtatt i kommunestyrets sak 063/20 (om opprettelse av eierskapssekretariat) og sak 015/19 (vedtak eierskapsmelding 2020). Vi mener at det er tiltak som kan bidra til å gi eierskapssekretariatet en større mulighet til å bidra til kvalitetssikringen. Vi mener det er behov for en gjennomgang og dialog om hvem som gjør hva, for å sikre kvalitet i alle ledd i eierskapsforvaltningen. Det innebærer også at det skapes en ny arbeidsflyt der arbeidsfordelingen er mer avklart enn den er i dag og at eierskapssekretariatet eller eventuelt andre aktuelle faginstanser kan bistå de folkevalgte i riktig og god eierstyring og eierskapsforvaltning. Per nå mangler det gode nok forbindelser/koblinger mellom folkevalgte og administrasjon som gir eierskapssekretariatet en slik mulighet. Koronapandemien har antakeligvis, som med mye annet, vært en bremsekloss i arbeidet som var godt satt i gang i 2019 og 2020.

De politiske vedtak er på plass og det er utarbeidet et godt rammeverk, men det er først nå man kan måle om det virker godt nok og som det skal. Kommunen bør foreta en evaluering av rammeverket for å få landet prosedyrer og rutiner som sikrer god eierskapsforvaltning i enda større grad.

10 Anbefalinger

Med utgangspunkt i våre vurderinger og konklusjoner, har vi følgende anbefalinger:

- Vi anbefaler at eierskapsmeldingen oppdateres løpende jf. Kommunestyrets vedtak 063/20.
- Vi anbefaler at eierskapssekretariatets mandater og oppgaver evalueres opp mot hva som er vedtatt i kommunestyret den 07.02.2019 under sak 015/19.
- Rutiner og prosedyrer bør utarbeides for å sikre habilitet og sammensetning av kompetanse i styrene som er i tråd med kommunens eierskapsmelding og Kongsvingerregionens eierskapsmelding.

---

¹² Anbefaling nummer 4: «Kommunestyret eller fylkestinget bør årlig få en rapport om tilstanden (økonomi, spesielleforhold osv.) for selskapene.»

- Vi anbefaler at det skal legges frem en årlig rapport om tilstanden for selskapene for formannskapet, eventuelt for kommunestyret (økonomi og spesielle saker) jamfør KS anbefaling nummer 4.
- Vi anbefaler at det etableres rutiner for håndtering av habilitet i henhold til KS anbefaling nummer 15 om eierskap, selskapsledelse og kontroll
- Vi anbefaler at avtaler som gjelder eierskap revideres jevnlig
- Vi anbefaler at kommunen ser på å forlengelse av frister på innkalling til årsmøter og generalforsamlinger, for å sikre behandling av innkallingene i formannskapene tilknyttet eierstyring av virksomhetene, samt sikre den gode eierdialogen.

11 Rådmannens uttalelse

Vår dato: 15.01.2022
Deres dato: 10.12.2021
Rådmannsstaben

Vår ref: 19/2021/K-210
Deres ref:

Revisjon Øst IKS
Postboks 84
2341 LOTEN

OVERORDNET EIERSKAPSKONTROLL I KONGSVINGER KOMMUNE - RAPPORT TIL UTTALELSE

Jeg viser til rapport fra overordnet eierskapskontroll i Kongsvinger kommune som ble sendt oss til uttalelse 16. desember 2021.

Vi har fått kommentarer til rapporten. Etter rådmannens oppfatning beskriver rapporten forholdene på en måte vi kjenner oss igjen i. Vi merker oss rapportens konklusjon om at Kongsvinger kommune gjennom sin eierskapsmelding og andre vedtak har tydelige retningslinjer og føringer, men at det også er forbedringsområder som er oppsummert i anbefalinger.

Flere av anbefalingene gjelder forhold som det allerede er satt fokus på. Det er igangsatt et arbeid for å sikre habilitet og kompetanse i styrene, rutiner for gjennomgang av selskaps- og samarbeidsavtaler er under planlegging og vi har gjort selskapene oppmerksomme på ønsket om forlengede frister for innkalling til møter. Rådmannen mener det vil være hensiktsmessig å få inn et punkt om forlengede frister i selskapsavtaler og vedtekter.

Anbefalingen som gjelder årlig rapport om tilstanden for selskapene vil også bli fulgt opp. Det er foreløpig ikke endelig avklart om det skal gjøres i egen sak eller ved årlig revidering av eierskapsmeldingen.

Evaluerings av eierskapssekretariatets mandater og oppgaver opp mot vedtak i sak 013/19 planlegges gjennomført i løpet av 2022.

På vegne av Kongsvinger kommune takker jeg for gode anbefalinger som vil bli fulgt opp i løpet av 2022.

Med hilsen

Lars Andreas Uglem
rådmann
Tlf. 97 74 32 00

Siri Elisabeth Nygaard Hansen
Juridisk spesialrådgiver
Tlf. 90 88 64 23

KONGSVINGER KOMMUNE
www.kongsvinger.kommune.no
Postadresse: Rådhusplassen 1, Kongsvinger

T: 62 87 40 00
F: 62 87 40 01

A: Postboks 900, 2220 Kongsvinger
E: postmottak@kongsvinger.kommune.no

Bankkonto: 1821.83.8300
Kto. for skatt: 0345 05 04001
Org nr: 944 07 084

12 Referanser

Kongsvinger kommunes eierskapsmelding 2020, vedtatt i kommunestyret den 18. juni 2020

Regional eierskapsmelding, Kongsvingerregionen (sist revidert den 9. mars 2021) vedtatt i kommunestyret den 21. oktober 2021

Standard for eierskapskontroll, RSK 002, 12. august 2020.

KS folkevalgtopplæring for 2019-2023 anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll

12.1 Internettreferanser

Lov om aksjeselskaper (aksjeloven): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-13-44?q=Aksjeloven>

Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-01-29-6>

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven):
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83?q=Kommuneloven>

Politisk reglement del I: <https://www.kongsvinger.kommune.no/getfile.php/13515524-1610108851/Filer/Kongsvinger/2e.%20Politikk%2C%20organisasjon%20og%20planer/Politisk%20reglement%20-%20Del%20I%20-%20Politisk%20hovedstruktur%2012.%20november%202020.pdf>

12.2 Politiske møter

Kommunestyresaker:

[015/19 Oppfølging av eierrollen i Kongsvinger kommune](#)

[063/20 Eierskapsmelding 2020](#)

[071/21 Regional eierskapsmelding](#)

12.3 Andre referanser

Eierstyring, Kongsvinger kommune, presentasjon fra 25. februar 2020

Invitasjon til folkevalgtprogrammet 23. januar 2020

Invitasjon til folkevalgtprogrammet 25. februar 2020

Interkommunal øyeblikkelig døgnenhet, presentasjon

KS Folkevalgtprogram, presentasjon av Martin Skramstad og Gjertrud Strand Sanderød

Vedlegg A: Revisjonskriterier

Med bakgrunn i fastsatte problemstillinger skal det etableres kriterier for eierskapskontrollen. Kriterier er de krav, normer og/eller standarder som utøvelsen av eierskapet skal vurderes opp mot. Kriteriene skal begrunnes i/utledes av autoritative kilder innen eierskapsforvaltning. Autoritative kilder kan være lover og forskrifter, politiske vedtak/mål/føringer og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kilder som ligger til grunn for utledning av kriterier i denne eierskapskontrollen er:

- KommuneLOven
- KS anbefalinger om eierstyring

Det er i det følgende utledet kriterier for den enkelte problemstilling, som oppsummeres med kortpunkter. Disse kortpunktene er videre tatt inn i selve rapporten våre vurderinger og konklusjoner bygges rundt disse punktene.

1. Har kommunen et overordnet system, tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt?

Eierstyring er regulert i kapittel 26 i kommuneloven mens beste praksis for kommunene er nedfelt i KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Disse anbefalingene ble sist endret i forbindelse med nye bestemmelser i kommuneloven i 2020. Ellers vil de generelle reglene i kommuneloven om forsvarlig saksutredning, delegering og internkontroll også gjelde for administrasjonens tilrettelegging for god eierstyring i kommunen.

KommuneLOven § 26-1 tilsier at kommunen skal utarbeide en eierskapsmelding som skal legges fram og behandles i kommunestyret. Denne skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, oversikt over selskaper, foretak og andre virksomheter som kommune har eierinteresser i og kommunens formål med sine interesser eller tilsvarende interesser i virksomhetene. I KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll heter det at eierskapsmeldingen også kan inneholde andre elementer. Det kan blant annet være aktuelt å si noe om hvordan eierskapsstyring skal organiseres i kommunen, prinsipper knyttet til selskapenes samfunnsansvar, miljø, likestilling, etikk mm.

Nytt i kommuneloven som trådte i kraft i 2019, er en større grad av eierstyring i interkommunale samarbeid. I interkommunale politiske råd og interkommunale oppgavefelleskap skal det for eksempel opprettes representantskap og det skal inngås skriftlige samarbeidsavtaler. I KS sine anbefalinger er det presisert at eierskapsmeldingen også bør reflektere styringen av de interkommunale samarbeidene og andre virksomheter som kommunen har interesser i. KS anbefaler videre at eierskapsmeldingen bør være kommunisert og tilgjengelig, ikke bare for selskapenes organer men også for kommunens innbyggere. Der kommunen er eier i flere selskaper sammen med andre kommuner er det videre anbefalt å utarbeide en felles eierskapsmelding/eierskapsstrategi.

KommuneLOven § 25-1 om internkontroll tilsier at det er kommunedirektøren som har ansvaret for internkontrollen i kommunen og at denne skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Vi merker oss spesielt at kommunedirektøren skal ha nødvendige rutiner og prosedyrer, samt dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig. Det heter i KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, at et aktivt og godt eierskap er grunnleggende for en best mulig lokalpolitisk forvaltning av kommunens samlede verdier og har direkte konsekvenser for selskapene, deres disposisjoner og deres markedsposisjoner. Det heter også at, for at de folkevalgte skal kunne påvirke og styre selskapene i tråd med de formål som er satt, er det viktig å være bevisst de mulighetene som finnes og at eierskapspolitikken blir gjenstand for en bred og helhetlig prosess. KS mener at et grep for å sikre dette, kan være å forankre eierskapspolitikken i kommuneplanen.

Ut fra risiko knyttet til målsettingene nevnt over, bør eierforvaltning være et område som kommunen har fokus på. Selv om eierrepresentantene har et selvstendig ansvar for å sette seg inn i sin rolle og hvilke regler som gjelder for eierstyring generelt og særskilt for kommunen vil en godt fungerende eierforvaltning være avhengig av en viss tilrettelegging både for kommunestyret som eier, og for de som skal representere kommunestyret i eierorganene i virksomhetene. Internkontroll kan også knyttes til utredning av saker til politisk behandling. Det heter i kommuneloven § 13-1 at kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak. I forbindelse med eierskapsforvaltningen vil det utredes ulike saker til behandling, med eierskapsmeldingen som den mest sentrale.

KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll blir en sentral kriteriekilde i denne eierskapskontrollen og kan oppsummeres som følger:

1. Velge selskapsform ut fra formål og behov.
2. Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private.
3. Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap.
4. Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret.
5. Revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig.
6. Holde jevnlig eiermøter.
7. Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet.
8. Sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter.
9. Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret.
10. Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser.
11. Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styrene.
12. Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene.
13. Som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskaper.
14. Oppnevne numeriske vararepresentanter.
15. Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet.
16. Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv.
17. Registrere styreverv i KS styrevervregister.
18. Sørge for at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon.
19. Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften.
20. Avklare forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket ved opprettelse av kommunale foretak.
21. Sørge for at kontrollutvalget sikres gode nok rammebetingelser til å utøve sin funksjon på en god måte.

Vi vil i vår kontroll ta utgangspunkt i KS sine anbefalinger med unntak av anbefaling nummer 20 og 21. Kommunen har ingen KF'er i sin eierportefølje, og for denne problemstillingen avgrenses kontrollen til anbefalinger som kan knyttes spesielt til kommunens overordnede system for eierforvaltning og retningslinjer eller føringer for eierskapsoppfølging.

Kriterier for problemstilling 1 kan oppsummeres i følgende kortpunkter:

1. Kommunen utarbeider eiermeldinger som inneholder kommunes prinsipper for eierstyring, oversikt over selskaper, foretak og andre virksomheter som kommune har eierinteresser i, og kommunens formål med sine interesser eller tilsvarende interesser i virksomhetene.
2. Eiermeldingen reflekterer også styringen av de interkommunale samarbeidene og andre virksomheter som kommunen har interesser i.
3. Det er bestemt hvordan eierstyringen i kommunen skal organiseres og kommunen har rutiner for gjennomføringen.

4. Prinsipper, beskrivelser og eventuelle rutiner bør omhandle de råd som KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll gir. Altså anbefalt praksis.

2. Hvordan sikrer kommunen at eierrepresentantene kjenner til og følger de retningslinjer og føringer som er lagt til grunn?

KS anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, anbefaling nummer 3 er å sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap. Det anbefales å bruke tid på for eksempel eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden. Ofte gjøres dette i forbindelse med folkevalgtopplæringen etter valg av nytt kommunestyre. I anbefalingen heter det at det er viktig at de folkevalgte får innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmulighetene som finnes. De er også viktig at de folkevalgte får innsikt i de ulike rollene de har som folkevalgte, kommunens eierrepresentant eller som medlem i styret i kommunalt eide selskap. Opplæringen må også nødvendigvis omfatte informasjon om den interne organiseringen og praktisering av eierstyring i kommunen.

KS anbefaling nummer 9 omhandler det å sørge for god sammensetning og kompetanse i styret. Det heter at eier gjennom selskapenes eierorganer bør sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskap formål og virksomhet. Dette innebærer at det må defineres hva slags kompetanse og kapasitet som forventes av styremedlemmene. Kommunen kan ha generelle regler for dette, men er også påkrevd å ha en instruks eller rutine for denne typen vurderinger i forbindelse med valg av styremedlemmer. Der det er oppnevnt valgkomité bør det utarbeides retningslinjer for komitéens arbeid som sikrer kompetansebehovet i selskapsstyrene. I KS sin anbefaling heter det at kompetansevurderingen også bør vurdere spørsmål om habilitet. Dette er spesielt aktuelt der det er sentrale folkevalgte som velges inn i selskapsstyrene.

Anbefaling nummer 12 i KS sine anbefalinger fokuserer på at selskapenes eiere har et ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. Ut fra denne anbefalingen bør kommunen konkretisere hvilke krav den som eier stiller til styret når det gjelder kompetanse, opplæringsarbeid og evaluering. Dette bør nedfelles i egne rutiner, eventuelt at det fremgår av kommunens strategi- og styringsdokumenter for eierskapsforvaltning. Anbefalingen fra KS innebærer også at kommunen stiller krav til styret om en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring, samt en årsrapport som redegjør for selskapets styring og ledelse. Vi mener dette er punkter som er naturlig å ta inn i en styreinstruks. Anbefaling nummer 14 gjelder oppnevning av numeriske vararepresentanter i styret, i stedet for personlige. Dette er også et tiltak for å sikre kontinuitet og kompetanse ut fra tanken om at numeriske vararepresentanter vil møte oftere i styremøter og dermed være tettere på sakene. I tillegg har KS en anbefaling som går på å sikre kjønnsbalanse i styrene (Anbefaling nummer 11). Numeriske vararepresentanter vil i praksis kunne påvirke kjønnsbalansen i styrerepresentasjonen.

Vi vil i vår kontroll ta utgangspunkt i KS sine anbefalinger. For denne problemstillingen avgrenses kontrollen til anbefalinger som kan knyttes til opplæring og integrering av generelle og lokale bestemmelser om eierforvaltning i kommunen

Kriterier for problemstilling 2 kan oppsummeres i følgende kortpunkter:

5. Kommunen gjennomfører opplæring i eierskapsforvaltning for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden.
6. Opplæringen er ment å gi generell kunnskap om eierforvaltning og kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen.
7. Kommunen har i strategidokumentene som gjelder eierskapsforvaltning satt krav til ønsket sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene, og utarbeidet rutiner for hvordan dette skal følges opp.

8. Kommunen har konkretisert hvilke krav den som eier stiller til selskapsstyrene når det gjelder kompetanse for å nå selskapenes mål, opplæringsarbeid, evaluering og rapportering. Det sikres at kravene følges opp i eierorganene.

3. Er det opprettet rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentanter og selskapene som sikrer kommunestyret reell innflytelse på eierstyringen?

Kommuneloven § 26-1 tilsier at det skal legges frem en eierskapsmelding for kommunestyret minst en gang i valgperioden. KS anbefaler at dette gjøres årlig, eventuelt at det utarbeides en årlig rapport om tilstanden i selskapene. Vi forstår det slik at en her må vurdere omfanget og kompleksiteten i kommunens eierskap. Eierskapsmeldingen er et meget sentralt dokument når det gjelder informasjon til kommunestyret om kommunens eierforvaltning. Det samme gjelder selskapsavtaler eller vedtekter for selskapene. KS anbefaling nummer 5 tilsier at disse styringsdokumentene, og eventuelle andre styringsdokumenter revideres jevnlig. Det anbefales å utarbeide andre styringsdokumenter i tillegg dersom vedtektene/selskapsavtalene kun regulerer minimumskravene i forhold til den aktuelle selskapslovgivningen. Eksempler på slike kan være en generell miljøpolicy, åpenhetsprofil eller mål om lokale utviklingstiltak som gjelder for flere eller alle selskapene som en kommune er eier i.

Andre anbefalinger som omhandler kommunikasjon mellom kommunen som eier og selskapene er anbefaling nummer 6, 7 og 8. Anbefaling nummer 6 omhandler det å holde jevnlige eiermøter. Hensikten med dette er å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapene. Eiermøter er mer uformelle møter mellom kommunen som eier, styret og daglig leder i selskapene der en kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten. I anbefaling nummer 7 heter det at hovedregelen bør være at sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet. Dette forenkler samhandlingen og kommunikasjonen mellom eierorganet og kommunestyret. Samhandling og kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet bør for øvrig forankres i eiermeldingen. KS sine anbefalinger fokuserer ellers på at kommunen må ha et system som sikrer representasjon fra kommunen dersom valgt eierrepresentant ikke kan møte. Anbefaling nummer 8 handler om det å sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter. I anbefalingen heter det at bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker

Kriterier for problemstilling 3 kan oppsummeres i følgende kortpunkter:

9. Eiermelding behandles i kommunestyret minst en gang i valgperioden.
10. Dersom det ikke legges frem årlige eiermeldinger legges det frem en årlig rapport om tilstanden for selskapene (økonomi og spesielle saker).
11. At styringsdokumenter og avtaler som gjelder eierskap revideres jevnlig.
12. Kommunen som hovedregel oppnevner sentrale folkevalgte som representanter i eierorganene, og har sikret representasjon fra kommunen også der valgt/utnevnt representant ikke kan møte.
13. Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantskapsmøter tas inn i selskapsvedtektene med tanke på at kommunen skal ha tid til forsvarlig behandling av aktuelle saker.